

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРИТЯГНЕННЯ ДО АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА КЕРУВАННЯ ТРАНСПОРТНИМИ ЗАСОБАМИ З ЧЕРВОНИМИ ПОКАЖЧИКАМИ ПОВОРОТУ

Пилипенко Є. О.,

кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблемних питань правоохоронної діяльності
Криворізького навчально-наукового інституту
Донецького державного університету внутрішніх справ

Все частіше на дорогах України можна зустріти транспортні засоби, що привезені зі США. Великий попит саме на такі транспортні засоби пояснюється тим, що за відносно помірну ціну можна придбати собі майже новий автомобіль класу «Люкс» з досить непоганим технічним станом. Однак, окрім певних переваг у ціні та якості автомобілів, українські водії отримують й певні недоліки, адже такі автомобілі обладнані відповідно до вимог, що висуваються до транспортних засобів законодавством США. Один з таких недоліків є наявність червоних задніх покажчиків повороту на автомобілі.

Відповідно до чинного законодавства України, а саме ДСТУ 3649:2010 «Колісні транспортні засоби. Вимоги щодо безпечності технічного стану та методи контролювання» покажчик повороту на всіх категоріях колісних транспортних засобів має бути саме автожовтого кольору. Тобто, керування транспортним засобом з червоними покажчиками повороту є порушенням вимог чинного законодавства України. У зв'язку з цим, виникає питання: за якою частиною та статтею Кодексу України про адміністративні правопорушення особа буде притягатися до адміністративної відповідальності за керування транспортним засобом з червоними покажчиками повороту?

На сьогодні, нормою, що встановлює відповідальність за керування індивідуальним транспортним засобом з певними технічними несправностями, є ч. 1 ст. 121 КУпАП, яка закріплює як адміністративне правопорушення керування водієм транспортним засобом, що має несправності системи гальмового або рульового керування, тягово-зчіпного пристрою, зовнішніх світлових приладів (темної пори доби) чи інші технічні несправності, з якими відповідно до встановлених правил експлуатація його

забороняється, або переобладнаний з порушенням відповідних правил, норм і стандартів.

Чи можна червоний покажчик повороту прирівняти до категорії «інші технічні несправності»?

Відповідно до п. 31.4.3. Правил дорожнього руху, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 10.10.2001 р. № 1306, забороняється експлуатація транспортних засобів згідно із законодавством за наявності таких технічних несправностей і невідповідності таким вимогам щодо зовнішніх світлових приладів: а) кількість, тип, колір, розміщення і режим роботи зовнішніх світлових приладів не відповідають вимогам конструкції транспортного засобу; б) порушено регулювання фар; в) не горить лампа лівої фари в режимі ближнього світла; г) на світлових приладах немає розсіювачів або використовуються розсіювачі і лампи, що не відповідають типу даного світлового приладу; ґ) на розсіювачах світлових приладів нанесено тонування або покриття, що зменшує їх прозорість чи світлопропускання.

Жодна із вищезазначеного переліку обставина не відноситься до заборони керування транспортними засобами із заднім червоним покажчиком повороту, адже встановлений на заводі-виробнику багатосекційний задній ліхтар з червоним покажчиком повороту відповідає вимогам конструкції саме того транспортного засобу, на якому він (ліхтар) встановлений.

Чи можна червоний покажчик повороту прирівняти до «переобладнання з порушенням відповідних правил, норм, стандартів»?

Згідно зі ст. 32 Закону України «Про дорожній рух» від 30.06.1993 р. № 3353-ХІІ, переобладнання транспортних засобів – це зміна типу або марки (моделі), призначення чи параметрів конструкції транспортних засобів, що перебувають в експлуатації, шляхом установки кабіни, кузова чи їх деталей, спеціального обладнання і номерних агрегатів, не передбачених нормативно-технічною документацією на даний транспортний засіб.

Отже, притягнути особу, яка керує автомобілем із заднім червоним покажчиком повороту за ч. 1 ст. 121 КУпАП на сьогодні є неможливим, адже дії особи не відповідають диспозиції вищезазначеної норми.

Подібної думки щодо неможливості притягнення за ст. 121 КУпАП керування автомобілем із задніми покажчиками повороту червоного кольору дотримуються і судові інстанції України. Зокрема, у справі № 702/993/19 суд прийняв рішення щодо закриття справи у зв'язку з відсутністю події і складу адміністративного правопорушення.

Чи можна притягнути особу, яка керує транспортним засобом із задніми червоними покажчиками повороту, до адміністративної відповідальності за ч. 2 ст. 122 КУпАП?

Частина 2 статті 122 КУпАП встановлює адміністративну відповідальність за порушення правил користування зовнішніми освітлювальними приладами або попереджувальними сигналами при початку руху чи зміні його напрямку, використання цих приладів та їх переобладнання з порушенням вимог відповідних стандартів. Сама лише наявність покажчика повороту червоного кольору без порушення правил користування ним (зокрема, при початку чи зміні напрямку руху) не може визнаватись як порушення ч. 2 ст. 122 КУпАП і разом з тим не можна казати про факт переобладнання, адже, як назначалося раніше, переобладнання транспортних засобів – це зміна типу або марки (моделі), призначення чи параметрів конструкції транспортних засобів, що перебувають в експлуатації, шляхом установки кабіни, кузова чи їх деталей, спеціального обладнання і номерних агрегатів, не передбачених нормативно-технічною документацією на даний транспортний засіб.

Рішення суду у справі № 686/17585/19 про визнання протиправною та скасування постанови патрульної поліції про притягнення особи за керування автомобілем з наявними червоними покажчиками повороту за ч. 2 ст. 122 КУпАП є черговим підтвердженням вищезазначеної думки.

Отже, порушення ДСТУ 3649:2010 з частині керування транспортним засобом з наявними покажчиками повороту червоно кольору є порушенням, за яке не передбачена відповідальність ані ч. 1 ст. 121 КУпАП, ані ч. 2 ст. 122 КУпАП.

Єдина норма КУпАП, що закріплює відповідальність за керування транспортним засобом, технічний стан яких і обладнання не відповідають стандартам, – це ч. 2 ст. 121 КУпАП, однак вона стосується лише водіїв тих транспортних засобів, які використовуються для надання послуг з перевезення пасажирів.

Вирішити таку проблемну ситуацію щодо притягнення особи до адміністративної відповідальності за керування автомобілем, всупереч вимогам ДСТУ 3649:2010, з наявними червоними покажчиками повороту може внесення відповідних змін до КУпАП, а саме ч. 1 та ч. 2 ст. 121, що стосуються технічного стану транспортного засобу, невідповідності вимогам чи стандартам, а також порушення правил щодо переобладнання транспорту.

Отже, частину 1 статті 121 КУпАП слід викласти у такій редакції:

«керування транспортним засобом з технічними несправностями, за наявності яких, відповідно до встановлених правил, експлуатація забороняється або переобладнаним з порушенням відповідних правил, норм і стандартів, або технічний стан і обладнання якого не відповідають вимогам стандартів, правил дорожнього руху і технічної експлуатації...»

Частину 2 статті 121 КУпАП слід викласти у такій редакції:

«керування транспортним засобом, який використовується для надання послуг з перевезення пасажирів, з технічними несправностями, за наявності яких, відповідно до встановлених правил, експлуатація забороняється або переобладнаним з порушенням відповідних правил, норм і стандартів, або технічний стан і обладнання якого не відповідають вимогам стандартів, правил дорожнього руху і технічної експлуатації...»

Список використаних джерел

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07.12.1984 р. № 8073-Х (редакція від 01.10.2021). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#n987> (дата звернення: 25.10.2021).
2. Про дорожній рух : Закон України від 30.06.1993 р. № 3353-ХІІ (редакція від 13.06.2021). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3353-12#n376> (дата звернення: 25.10.2021).
3. Про Правила дорожнього руху: Постанова Кабінету Міністрів України від 10.10.2001 р. № 1306 (редакція від 20.07.2021). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1306-2001-%D0%BF> (дата звернення: 25.10.2021).
4. ДСТУ 3649:2010. Колісні транспортні засоби. Вимоги щодо безпечності технічного стану та методи контролювання. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2011. 28 с.
5. Постанова Монастирищенського районного суду Черкаської області у справі № 702/993/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/86580098> (дата звернення: 25.10.2021).
6. Постанова Сьомого апеляційного адміністративного суду у справі № 686/17585/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85451016> (дата звернення: 25.10.2021).